

Omaishoidon palvelupolku ja kehittämistyö

Sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakkaan palvelupolku kuvaa sitä, miten asiakas kulkee palvelun aika-akselilla ja mitä palveluita hänelle on tarjolla. Palvelupolkumalli on mahdollisimman yksinkertainen malli tai kuvio palveluiden kokonaisuudesta. Sitä voi hyödyntää neuvonnassa ja ohjauksessa jo ensikontaktissa esimerkiksi puhelimesta.

Soten palvelupolkumallin tulisi selkeyttää omaishoitoperheiden ohjausta, auttaa palveluohjaajaa toimimaan asiakaslähtöisemmin ja palveluohjaajaa tarkastelemaan tilannetta kokonaisvaltaisemmin. Omaishoidon palvelupolku on merkitykseltään laaja. Se sisältää kaikki omaishoitajat, **myös sopimuksettomat**. Kuvauksia omaishoitajan palvelupoluista ei ole juuri julkaistu. Palvelupolkuja on tehty julkiseen palveluohjaukseen ja siinä käytettäviin verkkopohjaisiin ohjelmistoihin jo edellisen sote-uudistuksen kehittämistoimenpiteinä.

Kehitetyissä omaishoidon tuen palvelupolku-malleissa omaishoidon käsite on suppea ja sisältää vain omaishoidon **tuen** polun, vertaa esimerkiksi [Siunsoten omaishoidon tuen palvelupolku](#). Usein omaishoidon palvelupolku loppuu ennenaikaisesti kielteiseen päätökseen, vaikka omaishoitotilanne käytännössä kuitenkin jatkuu ja tilanne edellyttäisi vielä paljon tukemista. Kunta voi myöntää vapaapäiviä ja alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita ilman sopimusta olevalle omaishoitajalle (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 27b §). Tämä ei näy em. kuvatulla palvelupolulla, koska sopimuksettoman henkilön polkua ei ole kuvattu.

Omaishoidon palvelupolussa tulisi näkyä myös kielteisen päätöksen saaneiden ohjaus ja neuvonta muihin palveluihin sekä uudelleenhakuprosessiin. Eri kohde- ja ikäryhmille tarvitaan yleensä oma omaishoidon palvelupolkunsa.

Järjestöt ja paikallisyhdistykset olisi myös saatava näkyville omaishoidon palvelupolkuun. Jotta omaishoitajayhdistyksen tukitoiminnot tulevat tarjotuksi omaishoitajalle, on ne kuvattava mahdollisimman konkreettisesti palvelupolkumallinnukseen (mm. vertaistukiryhmät, koulutukset, valmennus).

Lisäksi eri **hoitopoluissa** tulisi omainen, läheinen ja omaishoitaja saada näkyviin. Satakunnassa toimiva Satasairaala on esimerkiksi kuvannut palvelupolun muistiasiakkaalle ja siinä myös omaiselle, läheiselle, omaishoitajalle. Siinä on otettu huomioon ja mukaan kuvaukseen paikallisen muistiyhdistyksen ja omaishoitajayhdistysten tarjoamat tuen muodot (<https://satasairaala.ims.fi/satakunta/>, käyttäjätunnus ja salasana: katselija).